

Övningar om allemansrätten, årskurs 1-3

För läraren

Syfte

I övningarna får eleverna lära sig om grunderna i allemansrätten. Övningarna hjälper eleverna att känna sig trygga i naturen och att visa respekt för växter och djur. Eleverna får också lära sig att visa hänsyn till andra människor som rör sig i samma område eller bor i närheten.

Kort om allemansrätten

Allemansrätten gäller så fort vi är i naturen, till exempel när vi joggar, paddlar, plockar svamp eller bara gör en utflykt i skogen.

Allemansrätten är ofta helt naturlig för oss och många gånger ser vi den som en självklarhet. Om alla ska kunna ta del av och njuta av naturen krävs det att alla visar hänsyn till natur, djur och människor.

Allemansrätten kan sammanfattas i att inte störa och inte förstöra. Samtidigt är allemansrätten mycket mer än vad man inte får göra. Den handlar egentligen om möjligheter och vad man faktiskt får göra.

Test med kluriga frågor

Materialet avslutas med ett test som du kan använda för att se vad eleverna har lärt sig efter att ha arbetat med Skogen i Skolans material om allemansrätten.

Koppling till kursplaner

I slutet av materialet finns kopplingar till kursplaner för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr11).

Elev & kopieringsunderlag

I elev- och kopieringsunderlaget finner du övningarna anpassade för att kopiera och dela ut till eleverna.

1 Tankar om allemansrätten

Förberedelser: Kopiera upp elevmaterial

Instruktioner

Börja med att undersöka vad eleverna känner till om allemansrätten. Dela ut elevmaterialet till eleverna. Eleverna får i uppgift att individuellt svara på frågan:

Vad tänker du på när du hör ordet allemansrätten?

När eleverna är klara samlar ni deras idéer och tankar på tavlan. Använd exempelvis post-it lappar eller skriv direkt på tavlan.

Låt eleverna berätta om vad de har skrivit på sina kort och hur de har tänkt.

Nu får du en uppfattning om vad dina elever känner till om allemansrätten och vad de associerar med begreppet. Eleverna får även idéer genom att höra andras svar på frågan.

Avsluta övningen med att se den här filmen från Naturvårdsverket: <http://vimeo.com/13618431>

2 Arbeta med affischen från Skogen i Skolan

Förberedelser: Kopiera upp elevmaterial

Instruktioner

Sätt upp affischen från Skogen i Skolan på ett ställe där alla i klassen kan se den. Låt eleverna titta på den en stund och prata sedan om allemansrätten utifrån affischen.

Försök att gemensamt komma fram till allemansrättens grundläggande regler med hjälp av affischen och skriv upp dessa på tavlan.

Avsluta övningen med att eleverna skriver upp de grundläggande regler som ni har kommit fram till i sitt elevmaterial.

3 Skräpletare

I vissa länder är det vanligt att man engagerar människor för att hjälpa till med att städa stränder där de bor. I den här övningen får eleverna göra samma sak fast istället för på stranden får eleverna leta efter skräp i skogen.

Material: Ta med soppåsar att lägga skräp i.

Instruktioner

Dela in klassen i grupper. Varje grupp får i uppgift att leta efter skräp i skogen och i anslutning till skogen. Avgränsa området så att ni inte tappar bort varandra.

Låt eleverna arbeta med uppgiften och åter-samla grupperna när det har gått en stund.

Om grupperna hittade skräp pratar ni om vad för skräp det var, var skräpet kommer ifrån och hur ni skall ta hand om det.

Sedan får eleverna fortsätta övningen genom att arbeta med frågorna i elevmaterialet.

Frågor till eleverna

- Får man kasta skräp i naturen, vad säger allemansrätten?
- Vilka typer av skräp hittade ni?
- Vart tar skräpet vägen om det ligger kvar i skogen?
- Vad kan hända om skräpet ligger kvar i skogen?
- Hur ska man göra för att ta hand om skräp som blir av det man själv haft med sig?

Håll rent i skogen!

Håll rent i skogen!

Håll rent i skogen!

Håll rent i skogen!

4 Gör en affisch

Följ upp övningen genom att göra affischer som informerar besökare i er skog om vad som gäller för skräp enligt allemansrätten.

Skapa affischer på temat – *Håll rent i skogen!*

Låt eleverna arbeta i grupp och skapa affischer genom att använda foton, rita, måla och skriva texter. Anpassa efter era förutsättningar och hur mycket tid ni har.

Låt även eleverna tipsa besökare om var de kan kasta sitt skräp på ett korrekt sätt.

Sätt upp elevernas affischer i klassrummet och låt eleverna presentera sina idéer för de andra i klassen.

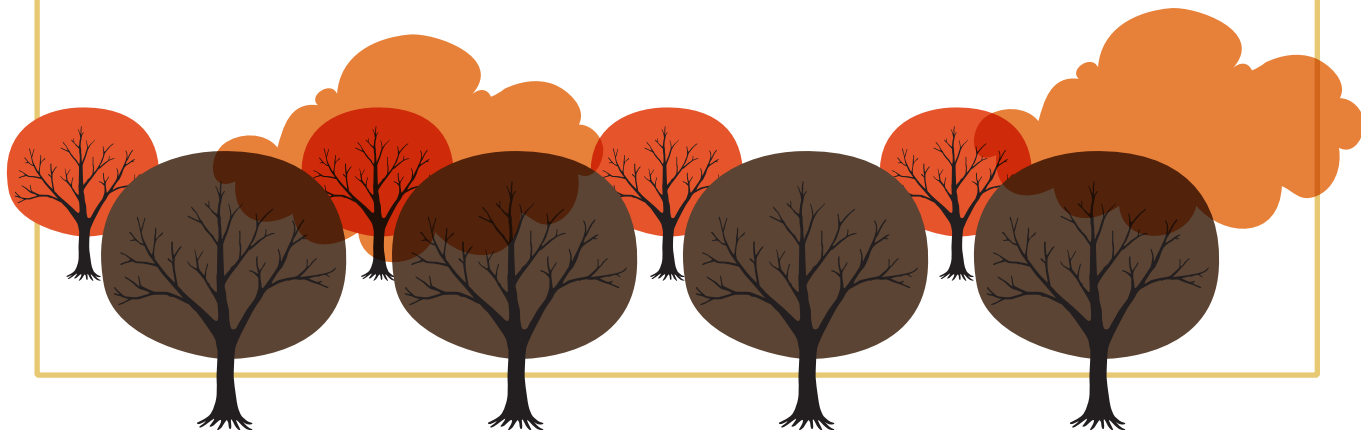
Anpassa övningen

Anpassa övningen till era lokala förutsättningar, exempelvis kan ni städa runt sjön, en strand eller en äng.

5 Test med kluriga frågor

Arbeta med följande frågor.

- Vad säger allemansrätten?
- Vad ska du göra om du råkar komma nära djur i skogen?
- Vad måste du tänka på enligt allemansrätten om du vill bada i sjöar och vikar?
- Vad måste du tänka på enligt allemansrätten om du vill använda någon annans brygga när du är ute med kanot eller båt?
- Vad måste du tänka på enligt allemansrätten om du vill gå på en enskild väg för att komma till skogen?

Koppling till kursplaner

Bild

Centralt innehåll

Bildframställning

Framställning av berättande bilder, till exempel sagobilder.

Teckning, måleri, modellering och konstruktion.

Fotografering och överföring av bilder med hjälp av datorprogram.

Idrott

Centralt innehåll

Friluftsliv och utevistelse

Allemansrättens grunder.

Säkerhet och hänsynstagande i samband med lekar, spel och vid natur- och utevistelser.

Svenska

Centralt innehåll

Läsa och skriva

Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord och bild samspelar.

Enkla former för textbearbetning, till exempel att i efterhand gå igenom sin text och göra förtydliganden.

Tala, lyssna och samtala

Muntliga presentationer och muntligt berättande om vardagsnära ämnen för olika mottagare. Bilder och andra hjälpmedel som kan stödja presentationer.

Tips på nätet

Film om allemansrätten

<http://vimeo.com/13618431>

Allemansrätten – på lätt svenska

<http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-8530-8.pdf>

Det här gäller vid olika aktiviteter

<http://www.naturvardsverket.se/Var-natur/Allemansratten/Det-har-galler/>

Allemansrätten

www.naturvardsverket.se/allemansratten